

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 802-01-6/2019/10 EPA 959-VIII
Ljubljana, 15. 4. 2020

Državni svet Republike Slovenije je na 28. seji 15. 4. 2020, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

M n e n j e

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o vodah (ZV-1F) – skrajšani postopek

Državni svet **podpira** Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o vodah (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije.

Državni svet je bil seznanjen, da je Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj kot pristojna komisija na 40. seji 20. 1. 2020 podprla predlog zakona in mnenje posredovala Odboru Državnega zbora za infrastrukturo, okolje in prostor, ki na 16. seji 12. 3. 2020 k predloženemu besedilu zakona ni sprejel nobenega amandmaja.

Kot ugotavlja Državni svet, se s predlogom zakona spreminja in dopolnjuje določbe, povezane s Skladom za vode, z vidika namena porabe njegovih sredstev. Sklad za vode je poseben proračunski sklad za financiranje nalog, ki jih ureja Zakon o vodah. Prvenstveno gre za financiranje vodne infrastrukture (npr. visokovodni nasip, jez, zadrževalnik, itd.). Z namenom zmanjševanja poplavne ogroženosti na območju Slovenije se dodajajo možnosti financiranja iz Sklada za vode za namen gradnje vodne infrastrukture, vključno z vzdrževanjem objektov in vzdrževalnih del v javno korist in izvedbo izrednih ukrepov v času povečane stopnje ogroženosti ob naravni nesreči zaradi škodljivega delovanja voda. Medtem ko veljavna ureditev financiranja interventnih del ne omogoča takojšnje zadostne izvedbe potrebnih del za odvrnitev neposredne nevarnosti za življenje in zdravje ljudi ali premoženja, se s predlogom zakona to omogoča. Predvideno je, da se bo za ta namen v Skladu za vode rezerviralo 5 mio evrov na letni ravni, v primeru ne-porabe pa bi se sredstva lahko preneslo v naslednje leto. Sredstva, katerih najvišji obseg po besedah predstavnikov Ministrstva za okolje in prostor naj predvidoma ne bi presegel 10 mio evrov, se bodo dodeljevala na podlagi javnega razpisa ali javnega poziva.

Državni svet je bil seznanjen, da se s predlaganimi rešitvami želi pomagati pri zagotovitvi novogradnje ali rekonstrukcije sistema za oskrbo s pitno vodo, nakupu obstoječih zasebnih vodovodov s strani občin zaradi zagotovitve javne oskrbe s pitno vodo in občinskih projektov izgradnje ali rekonstrukcije javne kanalizacije v aglomeracijah do 2000 PE, za katere ni mogoče pridobiti sredstev EU. Predlagane

rešitve predstavljajo za občine dodatno možnost sofinanciranja, saj trenutni sistem ne omogoča sofinanciranja projektov lokalne javne infrastrukture v primeru izrednih dogodkov z negativnimi posledicami za pitno vodo ali v primeru nedoseganja ciljev upravljanja z vodami.

Državni svet podpira predlog zakona, saj vzpostavlja mehanizem za dopolnilno financiranje občinskih projektov, sistemov oskrbe s pitno vodo in javne kanalizacije v aglomeracijah pod 2000 PE, ki jih ni mogoče sofinancirati s sredstvi EU, vendar ob tem izpostavlja, da se to nanaša zgolj na izvajanje izrednih ukrepov v času povečane stopnje ogroženosti oz. po naravni nesreči zaradi škodljivega delovanja voda. Taka zakonska rešitev, ki predvideva rezervacijo sredstev Sklada za vode zgolj v višini 5 mio evrov oz. največ 10 mio evrov na letni ravni, ne upošteva širšega vidika varstva voda v povezavi z varovanjem okolja.

Medtem ko je predlagano dopolnilno financiranje ukrepov vezano le za primere v času povečane ogroženosti oz. po naravni nesreči zaradi škodljivega delovanja voda, pa morajo občine opremiti z javno infrastrukturo (kanalizacijo) še vrsto aglomeracij pod 2000 PE, kar predlog zakona ne razrešuje. Ob finančni podhranjenosti občin, ki otežuje izpolnjevanje obveznosti opremljanja aglomeracij z javno infrastrukturo, so občine do vključno 2023 upravičene tudi do manjšega deleža dodatnih sredstev za sofinanciranje investicij v lokalno javno infrastrukturo, kot bi jih morala prejemati iz državnega proračuna v skladu z 21. členom Zakona o financiranju občin (ZFO-1).

Ob pomanjkanju proračunskih sredstev in nezadostnem financiranju občin Državni svet poziva Vlado, da se v okviru priprav na finančno perspektivo 2021–2027 maksimalno potrudijo, da bo v prihodnjem programskem obdobju možno financirati lokalno infrastrukturo za oskrbo s pitno vodo in odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode v aglomeracijah pod 2000 tudi s sredstvi EU. Medtem ko bodo sistemi v aglomeracijah nad 2000 PE več ali manj urejeni, pa ostajajo v manjših občinah projekti nedokončani, pri čemer ne smemo pozabiti, da je okoljske zaveze s predpisanimi roki do EU sprejela država in ne občine. Po nekaterih ocenah bi potrebovali za izpolnitev teh zavez nekaj sto milijonov evrov. Postavlja se tudi vprašanje, kaj se bo zgodilo, če občine v predpisanem roku ne bodo uspele zgraditi kanalizacije v vseh aglomeracijah.

V zvezi s predlagano rešitvijo, da se bodo sredstva Sklada za vode dodeljevala na podlagi javnega razpisa ali javnega poziva, Državni svet opozarja na slabe izkušnje, ki jih imajo občine s tovrstnim načinom razpisovanja sredstev za izvajanje javnih del. Po mnenju Državnega sveta bi bilo bolje, da bi namesto kriterija vrstnega reda prispelih vlog razmislili o upoštevanju drugih kriterijev (npr. gradnja kanalizacije nad izviro pitne vode, obseg manjkajoče infrastrukture, itd.). V zvezi s tem Državni svet ugotavlja, da je dodeljevanje sredstev na podlagi javnega poziva oz. ZUP zahtevalo Ministrstvo za finance zaradi transparentnosti, pri čemer bodo morali biti projekti v času razpisa že pripravljeni. Državni svet opozarja, da je pripravljenost projektov v času razpisa nerazumljiva zahteva, predvsem pa bodo morale občine zaradi prednostne obravnave prej oddanih vlog zelo pohiteti s pripravo projektov, če bodo želele pravočasno oddati vlogo, s čimer se daje prednost hitrosti in ne kakovosti pripravi projekta. Na ta način se stvarni problemi zagotovo ne bodo reševali.

Ob nujnosti zaščite vode Državni svet opozarja na vprašanje dolgotrajnega urejanja vprašanja pravičnih denarnih nadomestil za kmete, ki kmetujejo na vodovarstvenih območjih in imajo zaradi omejenih pogojev (npr. prepoved uporabe gnojevke in fitofarmaceutskih sredstev) izpad prihodka iz kmetijske dejavnosti oz. ne morejo konkurirati kmetom, ki kmetujejo izven vodovarstvenih območij. Ob upoštevanju trenda povečevanja števila oz. obsega vodovarstvenih območij se je treba zavedati tudi omejenega obsega obdelovalnih površin in dejstva, da Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Slovenije nima nadomestnih zemljišč. Kmetom na vodovarstvenih območjih je treba priznati pravično odškodnino za izpad dohodka zaradi omejenega kmetovanja, pri čemer se je treba odločiti, ali to urediti sistemsko na ravni države ali upravljavcev. To je pogoj za ohranitev kmetovanja na vodovarstvenih območjih in istočasnega zagotavljanja ugodnega stanja vodnega potenciala, ki ga ima Slovenija. Državni svet ob tem opozarja na primer Avstrije, kjer upravljavci plačujejo kmetom na vodovarstvenih območjih nadomestilo zaradi izpada dohodka iz kmetijske dejavnosti. Državni svet ugotavlja, da je pristojno ministrstvo na seji Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj pojasnilo, da izvaja aktivnosti za ureditev tega problema in pričakuje sprejem ustrezne rešitve.

Alojz Kovšca
predsednik